

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus VI. Inconstantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS VI. INCONSTANTIA.

§. I.

Symbola, & Similitudines.

Ex Veteri.

FECIT DEUS firmamentum, divisitque aquas, quæ erant sub firmamento. Gen. 1. 7. In hoc secundo die notandum est, quia operis laudatio deest, quæ in cæteris diebus apposta est. Cur ita Spiritui S. complacitum sit? merito quæri solet. Ad quod respondendum: quia decet unum quid totum esse, quod jure diceatur bene factum. At verò firmamentum una quidem, & pulchra species est; veruntamen, juxta intentionem operantis, unum quid totum non est. Quid enim intendebat ille architectus DEUS, cum dixit: *fiat firmamentum in medio aquarum, & dividat aquas ab aquis?* hoc utique, ut faceret mundi hujus amplam domum, pulchram domum; cujus quasi tectum hoc firmamentum. Rupertus in Gen. 1. c. 30. Nota: quod hujus secundi diei operi non adhibetur benedictio: quia opus hujus diei inexpletum tertîa die perficitur. Hugo Card. hic.

Primogenitum asini redimes ovis, sin autem nec pretium pro eo dederis, occidetur. Ex. 34. 20. Cur exclusus? Pierius Valerianus ait: alinum fuisse veteribus symbolum ejus, qui magnò animò rem aliquam aggreditur, sed non proficitur, cum Lem *Egredium principium ciro destitutum.* Hæc ille l. 14. c. 6.

Asinus cum cursum inicit; licet contentis nervis id faciat, mox conquiescit, & subsistit. Didacus Niss. D. Sexag. §. 5.

Et hic aspectus eorum: similitudo hominis in eis, quatuor facies uni. Ezech. 1. 5. 6. Unus homo quatuor faciebus præditus ostenditur. Justinus M. q. 44. Cicur animal est homo, ferum leo, grave vitulus, volatile, & leve, aquila. His vultibus præditus homo, qui singulis horis alios vultus ostendit: nunc cicur ut homo; horâ proximâ iratus ut leo; post horam gravis, ut vitulus; hæc terminatâ levis ut aquila. Escobar t. 1. mir. Chr. obs. 6.

Caput aureum. Dan. 2. 32. Sensim statua illa in ima magis defecit: sic nemo repente fit pessimus, sed gradatim in pessima descendit. Geminiani l. 8. similit. c. 34. Statua hæc erat Salomon: Caput aureum. 3. Reg. 3. 3. *dilexit Salomon Dominum, ambulans in præceptis David patris sui.* Pectus, & brachia, argentea. ib. c. 10. 26. *Congregavitque Salomon currus, & equites &c.* Nondum aded malus; sed non amplius, ut antea, aureus. Paulatim cœpit esse areus. ib. c. 11. 1. *Res autem Salomon adamavit mulieres &c.* Ex areo planè factus est ferreus: nam subditos, ob nimium aulæ luxum, tributis miserè vexavit. Hoc illi, post Salomonem jam sepultum, Ro-

boamo filio quæsti ib. 12. 4. *pater tuus durissimum jugum imposuit nobis &c.* Tandem in turpe lutum defuit: *cumque jam esset senex, depravatam est cor ejus &c.* ib. c. 11. 4. Drexelius in Daniele c. 5. §. 2.

O confusibiles operarios! qui initio conversionis suæ opus suum inchoant in auro, & tandem consummant in luto. Richardus à S. Vict. de erudit. hom. l. 1. c. 23.

Ex Novo.

Arundinem vento agitatam? Matth. 11. 7. Arundines sumus, nullâ validioris naturæ radice fundati. Et, si levis aspiraverit superioris aura successus; vagò motu proximos verberamus; inopes ad suffragandum, faciles ad nocendum. Arundines fluvios amant; & nos labentia mundi caduca delectant. S. Ambros. in Luc. 6. l. 5.

Alia ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum, aliud concessum, aliud sexagesimum, aliud trigésimum. Matth. 13. 8. Joannes Climac. f. 47. vide, quomodo illa terra, etiam bona, incipiens à centesimo deficit in trigésimo.

Lunaticus est. Matth. 17. 14. Mihi videtur, juxta tropologiam, lunaticus esse, qui per horarum momenta mutatur ad vitia; nec persistit in incepto, sed crescit, atque decrevit. S. Hier. c. 16. in Matth.

Et arundinem in dextera ejus. Matth. 27. 29. Arundo comprehenditur in manu ejus: ut humana fragilitas jam non sicut arundo moveatur à vento; sed operibus Christi comprobata firmetur. S. Ambros. l. 10. in Luc. apud Pinna in Eccl. Ethol. 168.

Natum arvis, quia non habebat humorem. Luc. 8. 6. Non satis est, alacriter cœpisse; sed, qui in finem perseveraverit, ille beatus erit. Didacus Niss. D. Sexag. §. 5.

Ut gustavis - aquam vinum factam. Joan. 2. 9. Sunt plerique hominum, nullâ aquâ meliores, frigidi, fluentes, temper mutabiles. Hujusmodi homines ad Dominum adducendi sunt, ut eorum voluntates in vini similitudinem transferat, nè amplius labantur; sed firmitatem nacti sibi ex proximo lætitiæ efficiantur auctores S. Chrysost. hom. 21. in Joan.

Ex Patribus, & aliis.

Quid mutabilitas, nisi mors quædam est; quæ, dum rem quamlibet in aliam immutat quasi occidit, quod fuerat; ut incipiat esse, quod non erat. S. Gregor. moral. lib. 12; cap. 17.

Res omnis, quantum habet de mutatione, tantum habet de non esse. S. Cyrillus in Apol. l. 1. c. 26.

Vitæ modum, quem semel arripueris, perseveranter tene, constanter exequere; nè scenicâ, quod ablit, à temetipso vertigine videaris discrepare. Petrus Dam. opasc. 15. 27.

Sicut bilanx aurifabri tam est mobilis, ut levissimâ quavis festucâ deprimatur; ita nos propter exiguam occasionem à bona via desistimus, & descendimus in profundum vitæ prioris. Stella p. 3. c. 75.

Luna. Lem. *Non vultus, non color unius.* Picinelli.

§. II.

Inconstantia magna in homine.

Ante mortem nè laudes hominem quemquam. Eccli. 11. 30. Quia adhuc est in pugna. Hugo Card. hic.

Et accedens tentator. Matth. 4. 3. S. Leo f. 3. de Quadr. Viderat suam superbiam baptizati Domini JESU humilitate calcata; intellexerat quadraginta dierum jejuniò omnem cupiditatem carnis exclusam: & tamen non desperavit de artibus suæ malitiæ spiritualis improbitas: tantùmque sibi de naturæ nostræ mutabilitate promisit; ut, quem verum experiebatur hominem, præsumeret, posse fieri peccatorem.

Nonne duodecim sunt hora diei? Joan. 11. 9. Si quis literam, & non sensum, advertit; importuna videtur responsio. Nec aliter illis Christus apologizare debuit; nisi quia duodecim sunt hora diei, pro eo, quòd in eis facillè, atque tantundem hominem imitari contingit. Et in successione temporum sæpe fuit successus voluntatum, ad mutationem agenda nequitia, vel virtutis; nihil stabile in hominibus super terram. Simon Cass. l. 5. c. 15.

Ex Patribus, & aliis.

Qui statum mentis perdidit, subsequenter foras in inconstantia motionis fluit atque exteriore mobilitate indicat; quòd nullâ interius radice stabilitatis subsistat. S. Gregorius pastor. curæ p. 3. c. 24.

Plerumque humanis obrepit mentibus, ut, aliquâ levi peritriclii offensione, si non illis cedant pro studio voluntaria, officio desistant. Quod in alio genere hominum tolerabile; in iis verò, qui rei divinæ intendunt, plenum doloris. S. Ambros. ep. 17.

Adhuc in corde calent Sponsi vestigia, & jam intromittuntur adulterina desideria. S. Bernardus tr. de scala Claustralium. c. 9.

Multorum est incipere, paucorum admodum bene coepta perficere. Philo Carpath. in 1. Cant.

Vox illa prisca de Christianis hæc verissima est: manè plalterium, meridiè convivium, vesperi convitium, & propudium. Drexelius Tristmeg. l. 1. c. 8.

Bonum propositum, quod in aurora prodit, in meridiè jam occubuit. Manè orat: *non movebor in aeternum* Ps. 29. 7. Sed ante meridiem adhuc dicere potest: *de profundis* Ps. 129. 1.

Juglaris Quadr. conc. 9.

§. III.

*Inconstantia exempla.**Ex Veteri.*

Tullit Thare Abram filium suum, & Loth filium Aran - & eduxit eos de Ur Chalda - Abraham Loth, & Saram, tulit Thare pater Abrahæ de Ur Chaldaeorum, ut irent in terram Chanaan. Gen. 11. 31. Verum Thare, cum venisset usque Haran, habitavit ibi. & usque in Chanaan Abrahamum profectus non fuit. S. Thom. Aqu. hic ait: mysticè factum id: ut significaretur id, quod multis accidit; qui per viam Religionis, aut poenitentia, de terra sua exeunt; sed ad terminum viae non perveniunt; imò in viam remanent, quasi in termino finali essent. Didacus Niff. Vit. Abr. l. 1. c. 6.

Respiciensq; uxor ejus &c. Genes. 19. 26. Uxor Loth, præcepta contemnens, retroque respiciens, statua salis effecta; suo exemplo fatuos condidit in proposito sancto, quò tendunt. S. Prosper de promiss. DEI p. 1. c. 16.

Pharao quàm celeriter mutatus. Ex. 12. 31. *Surgite, & egredimini.* Paulo post Ex. 14. 5. 8. *immutatum est cor Pharaonis.* 1. Reg. 4. 7. dicunt Philisthæi: *venit Deus in castris.* Paulo post v. 8. *quis nos salvabit de manu Dæorum sublimium istorum?*

Recesserunt citò de via, quam ostendisti eis. Ex. 32. 8.

Precaur, si invenimus gratiam coram te &c. Num. 32. 5. Filij Ruben, & Gad, & dimidia tribus Manasse, quadragenarios labores in peragranda solitudine perpessi, in fine laborum defecerunt; ac terræ promissionis ultra Jordanem sitæ, ad quam ibant, renuntiantes, in terra Galaad, citra Jordanem posita, ut sibi persistere liceeret, postularunt: *precaur &c.* Mendoza in 1. Reg. 13.

Si dederis mihi medianam partem domus tue, non veniam tecum, nec comedam panem, neq; bibam aquam in loco isto. 3. Reg. 13. 8. Imò restitit & filio Prophetæ, cum primum ejus constantiam probaret. v. 16. Nihilominus repetitæ tentationi tandem succubuit: *comedit ergo panem in domo ejus, & bibis aquam* v. 29. Si hanc tertiam tentationem superasset, leonis unguibus oppressus non periisset. Idem ibi.

Elias occurrit regi, & à regina fugit. 3. Reg. 3. 19. 3.

Ozias fecit, quod erat rectum in oculis Domini. 2. Paral. 26. 4. Sed cum roboratus esses, elevatum est cor ejus in invidiam suam; & neglexit Dominum Deum suum. v. 16.

Equò animò estote fratres, & hos quinq; dies expectemus à Domino misericordiam. Judith. 7. 23. Licet Ozias beneficiis differendo traditionem civitatis, & inducendo expectationem divinæ misericordia; tamen præfigendo terminum quinq; dierum malè fecit; quod mox ipsa Judith acriter reprehendit: *quod est hoc verbum &c.* c. 8. 10. q. d. in expectatione divinæ misericordia; non tantum

tantum quinque dies; sed totum vitæ spatium impendendum. Mendoza in 1. Reg. 13.

Expectate paulisper. Job. 6. 19. Amici Job diuturnam sapientiam colentes, tandem veniâ corrupti sunt. S. Gregor. mor. lib. 7. c. 14. Sæpe, dum præsentis vitæ brevitatis, quasi diu perseveratura, diligitur, ab æterna spe animus frangitur; & delectatus præsentibus, desperationis suæ caligine reverberatur. Cumque longum putat, quod ad vivendi sibi spatium restat, repente vitam deserens, æterna mala invenit, quæ vitare jam nequeat.

Candidiores Nazarei nive-dewigrata est super carbones. Thren. 4. 7. 8.

EX NOVO.

Beatus es Simon Bar-Jona. Matth. 16. 17. Sed beatus iste, cum Christum revocat à Cruce, audit v. 23. *vade post me Sathana.* S. Bernardus l. 5. in Dedic. Eccl. unus ergo urumque, beatus scilicet, & Sathanas. Sic in moribus, sic in affectibus, sic in studiis hominum, non minor fortè, sed & major contrarietas invenitur. Inde homo, nunc quidem Bar-Jona, nunc Sathan, meretur audire. Petrus modò furit in cohortem; Paulò post coram ostiaria contremiscit. Velloso in Judith 4. Paræn. 17.

Charitatem tuam primam reliquisti. Apoc. 2. 4. Nullus gradum bonæ vitæ, quem jam conscendit, custodire sufficit, qui semper ad altiorum proficere non appetit. Semper igitur necesse est, ut nitatur ad profectum, qui semper vult vitare defectum. S. Anselmus l. 2. ep. 37.

§. IV.

Inconstantie malitia, & damna.

Recesserunt citò de via, quam ostendisti eis. Ex. 32. 8. *Videns populum, quòd moram faceret Moyses descendendi de monte;* viculum consilium sibi in DEUM cooptavit. Ex. 32. 1. *Et mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenum.* Pl. 104. 20.

Saulte egisti - quod si non fecisses, jam nunc praparasset Dominus regnum tuum in

sempiternum. Ec. 1. Reg. 13. 13. Nulla infelicio inconstantior, quam eorum, qui diuturnam constantiam tenuerunt: quia prolixum constantiæ laborem tolerantes, tandem perpetuis inconstantiae pœnis cruciantur. Talis fuit inconstantia Saulis; qui, iustus à Samuele septem dies expectare; usque ad septimum quidem expectavit; sed in septimo defecit; & brevissimi temporis expectatione neglecta utrumque regnum, temporale, & æternum, amisit. Mendoza in 1. Reg. 13. annot. 14. sect. 1.

Si percussisses quinquies &c. 4. Reg. 13. 19. Rex Joas Elisæi iustu sagittam jecit. Et, cum plures jacere deberet, tres tantum jecit; tres sufficere putans. Et iratus ei vir DEL ait: *si percussisses quinquies - percussisses Syriam usq. ad consummationem. Nunc autem tribus vicibus percutes eam.* Sic, quia in bono deficiamus, & multum profectos nos putamus; ideo pravæ inclinationes non omnino evitamus: quòd si perseveremus, magnas victorias consequeremur. Diez. D. 2. Adv. Conc. 2.

In Scriptura finis, & victoria, sæpe recurunt. Patet ex psalmus 4. 5. 6. 8. &c. qui inscribuntur, *in finem;* seu ex Hebr. *ad victoriam.* Qui non attingit à fine ad finem fortiter, ad victoriam non pergit. Mendoza ibidem.

Va his, qui perdidit sustinentiam; & qui dereliquerunt vias rectas, & diverterunt in vias pravas. Eccl. 2. 16. Quid infelicio populo Israelitico, qui Moysen in monte commorantem expectavit ad diem trigessimum quintum, ut putat Abulenensis; aut etiam, ut tenet Rabbi Salomon, usque ad trigessimum nonum, & dimidium quadagesimi: & tamen, quia alteram dimidiam partem non explevit, duplex, & culpa, & pœnæ, infortunium incurrit. Mendoza ib.

Dorsa habentes contra templum Domini, Ezech. 8. 16. En tibi malorum omnium pessimum: nempe terga DEO obvertere, & inceptam pietatis viam deserere. Pinna in Eccl. Ethol. 66.

TITULUS VII. INFANTIA.

§. I.

Omina, & præfagia, bona.

Sol in aspectu. Eccl. 43. 2. S. Columbanus Mater, ex eo gravis, in fornix vidit, è sinu suo rutilantem solem, nimidque fulgore nitentem procedere; & Mundo ingens lumen præbere. Quod viri sapientes interpretati sunt: Columbanum suâ doctrinâ, & sanctitate, illustraturum orbem. Cornelius hic.

Asella ante Nativitatem suam patri per somnium in vitæ phiala monstrata fuit. Ut re-

fert S. Hieronymus ep. 15. ad Marcellam de laudib. Asella.

S. Gregorius Nyss. de infante Moysè: naturâ quâdam instâ mamillam omnino fastidiens (Ægyptiæ) consiliò propinquarum à propria nutritur parente.

Sol. Lem. Diem præsignat ab ortu. Picinelli.

S. Austreberta V. parvula adhuc; cum vultum suum more infantium in aquis contemplantur; repente apparuit ei velamen quoddam capiti